

[Poul Dam.]

forøget investering i trafik anlæg osv.? — noget, som i betydelig udstrækning optræder på andre konti, men som ikke desto mindre skal betales af de samme skatteydere. Over for dette er der måske nogle benefits. Hr. Camre talte om fremmedgørelsen i hovedstadsområdet, og det er jo meget smukt. Nu har jeg en levende fornemmelse af, at fremmedgørelse er noget, der gælder hele det moderne samfund, også de mindre byer, ja, helt ned til statsbyerne og de landsbyer, som hr. Svend Haugaard i anden sammenhæng vil have at vi skal bringe liv i igen. Det er ikke andet end romantik. Det er muligt, at man kan bygge billigere ude, at man kan bo billigere; det er muligt, at der dér er nogle fordele. Men ulemperne er virkelig også meget store.

Dér skal en samlet planlægning til, som ministeren har sagt, og der skal i det enkelte tilfælde anstilles en meget nøje økonomisk overvejelse, også fordi egnsudviklingseffekten efter min mening er næsten forsvindende lille. Jeg tror ikke på den, og jeg tror i hvert fald ikke på den, hvis tilbøjeligheden er til at sprede institutionerne til et meget stort antal byer. Der kunne være mening i en udflytning til et begrænset antal centre rundt omkring i landet, men det må også være meget begrænset.

Endelig skal jeg understrege det, som også er antydnet af tidligere ordførere, nemlig at det ikke er så let at flytte med de liv-egne, som det var i gamle dage — de liv-egne tjenestemænd. Det normale familiemønster er i vore dage, at mand og kone begge arbejder, og at både mandens og konens arbejde er væsentligt, psykologisk og økonomisk, for de pågældende. Dette at forlange, at koner altid skal opgøre deres erhverv og finde noget nyt, fordi manden er ansat som tjenestemand i en institution, der skal flyttes hen til et sted, hvor konen enten skal søge et nyt arbejdssted eller skal søge et helt andet job eller måske slet ikke kan få noget, det er virkelig en hård belastning at lægge på kvinderne i vore dage.

Udflytning ville have været en udmærket idé på Frederik V's tid, måske endda også på Christian VI's — som for resten kom før, for nu at være nøjagtig — men er det ikke lidt forældet? Er det ikke lidt antikt? Er det ikke lidt for romantisk at tro, at den store

by er roden til alt ondt? Tværtimod skulle vore bestræbelser gå ud på at gøre den store by, som er den fornuftige livsform i vore dage og i fremtiden, til et bedre og mere effektivt samfund. Her ville pengene utvivlsomt være bedre anvendt.

Ordføreren for forslagsstillerne (H. C. Toft): Bortset fra hr. Poul Dam kan jeg takke ministeren og ordførerne for en velvillig modtagelse af forslaget. Jeg skal ikke nægte, at jeg havde også ventet en sådan velvillig modtagelse, for det har jo forholdt sig sådan igennem mange år, at når spørgsmålet om udflytning af statsinstitutioner har været rejst her i tinget, har der altid fra den pågældende ministers side været udvist en velvilje over for det — en velvilje, som desværre efter min opfattelse kun sjældent har givet sig udslag i realiteter.

Det blev nævnt af budgetministeren, at man allerede i 1961 nedsatte et udvalg, der skulle behandle spørgsmålet om udflytning, og ved den lejlighed eller kort efter rejste jeg over for den daværende statsminister, hr. Viggo Kampmann, spørgsmålet, om dog ikke provinsen kunne få en repræsentant i et sådant udvalg. Det blev nu ikke til noget. Der gik altså 3 år, før udvalget afgav en betænkning, den betænkning, som ministeren før omtalte. Men den gik ikke, som jeg havde ventet dengang, ud på, at man ville påpege bestemte udflytningsmuligheder, derimod tog man spørgsmålene mere generelt op. Udvalget gik egentlig helt i opløsning, idet både formanden og to af udvalgsmedlemmerne nedlagde deres hverv som medlemmer af udvalget, og så gav man sig til at flytte rundt på selve udflytningsudvalget, efter at man havde fået det suppleret op. Det flyttede fra statsministeriet til indenrigsministeriet, derefter over til økonomiministerens, og dér er det altså, forstår jeg i dag, havnet igen. Der er ikke ud af det udvalgsarbejde, som altså snart har pågået i 10 år, kommet egentlige, konkrete resultater.

Den afgående regering, altså regeringen, der gik af i efteråret, tog initiativ til, at der kunne ske noget, altså tog konkrete opgaver op. Jeg nævner her den grønlandske handels og hærens materielkommandos udflytning. Vi fandt, at når vi stod over for konkrete opgaver, så måtte man også kunne tage stil-